



PÅ FÄRDVÄGARNÄ

DAN ANDERSSON-SÄLLSKAPETS MEDLEMSTIDNING
NUMMER 49, AUGUSTI 2022

Björn Ulvaeus fick
Dan Andersson-
priset

Sid 3

Bildreportage från
Dan Andersson-
veckan

Sid 4-6

När Dan Anders-
son mötte den
enarmade
banditen

Sid 7

Möt Gunnar
Karlsson – i höst
blir han 100

Sid 9

Ny ordförande i
Dan Andersson-
sällskapet

Sid 10



Gigi Karlestedt och Jimmy Ginsby avtackades vid Dan Andersson-sällskapets årsmöte i Tattarfallet den 5 augusti. Gigi har i många år varit en av Ludvikas starkast lysande eldsjälar inom konst, teater och inte minst Dan Andersson-museet. Jimmy lämnar efter två perioder, med några års mellanrum, som sällskapets ordförande. Båda finns dock kvar i Ludvika och kommer fortsatt att vara engagerade i verksamheten.

Det är stråken det hänger på

Årets Gunde Johansson-pristagare Thomas Andersson visar att det är stråken som är viktigast för en fiolspelman. Stråkföringen avgör om det blir en stor musikupplevelse eller alldeles platt.

Tyvärr kunde Thomas inte spela vid prisutdelningen efter en halkolycka, men han bjöd på stor berättarkonst.

Sid 3



Vi gör det tillsammans!

Gässen flytta

*När de gamla såren heta tära,
när din kind är vätt av ensamhetens gråt,
när att leva är att stenar bära
och din sång är sorg som vilsna tranors låt,
gå och drick en fläkt av hösten vindar,
se med mig mot bleka, blåa skyn!
Kom och stå med mig vid hagens grindar,
när de vilda gässen flyga över byn!*

Det är tungt att leva och sorgen och gråten stockar sig i halsen, men Dan visar också med sin poesi att om vi står vid varandras sida vid svåra tider så stärker vi våra liv!

Favoritdikten får mig att osökt hamna i allegorin *Gässens Lärdomar (Lessons from Geese)* av Angeles Arrien från 1991 och som bygger på Milton Olsons arbeten om människans utveckling.

När fågelflocken flyger i en V-formation blir räckvidden för en flygning 71 procent längre än om varje fågel flög för sig själv. När ledargåsen blir trött, roterar den bakåt i formationen och en annan gås tar över täten. Gässen som flyger i formationen tutar/signalerar för att uppmuntra dem där framme att hålla farten uppe.

Av flyttfåglarna lär vi oss en hel del. Människor som delar en gemensam

riktning och känsla av gemenskap kan nå målet snabbare. I grupper med uppmuntran är produktiviteten betydligt större.

Precis som gäss är människor beroende av varandras kunskaper, kapacitet och unika uppsättningar av gåvor, talanger eller resurser!

Dessa tankegångar bör givetvis ligga till grund för det fortsatta arbetet i Dan Andersson-sällskapet! Och det känns som om sällskapet nu fått ny luft under vingarna. Ett nytt museum har öppnats med hjälp av många frivilliga krafter och museet utvecklas hela tiden. Arbetet fortsätter med det regionala projektet Dan Anderssonland. Barn- och ungdomsprojekt kommer att prioriteras även i framtiden. Med Dan Andersson Priset, Dan Andersson Vecka, medlemstidning och sällskapets röst på sociala medier och en rad samarbeten med ideella organisationer, föreningar och givetvis med Ludvika kommun och Brunnsviks folkhögskola i högsätet förstärker vi Dan Anderssons plats på den kulturella och litterära kartan!

Det är varandras drivkraft och hjälp som har fört vårt sextioåriga sällskap framåt! Och vi gör det tillsammans – även i fortsättningen!



Georg Hahne
Nyvald Ordförande

Nya samarbeten startar

Fredag-söndag den 21-23 oktober bjuder Dan Andersson-sällskapet in 13 litterära sällskap i mellansverige till en gemensam konferens. Syftet är att öka kunskapen om varandra, utbyta erfarenheter och diskutera framtida samarbeten.

Programmet genomförs på Dan Andersson-museet och Brunnsviks folkhögskola och sker i samarbete med DELS, De Litterära Sällskapen i Sverige, Brunnsviks folkhögskola och Ludvika bibliotek, med stöd av Region Dalarna.

Lördag den 22 oktober klockan 13-15 blir det en minimässa i Ludvika bibliotek där de deltagande sällskapen presenterar sig. Dit är också allmänheten välkommen.

PÅ FÄRDVÄGARNA

På färdvägarna är Dan Andersson-sällskapets medlemstidning. Tidningen kommer ut fyra gånger om året som posttidning till alla medlemmar. Pappersupplaga 550 ex.

Medlemstidningen *På färdvägarna* finns även i digitalt format. Se tidigare nummer på vår hemsida.

Vi tar gärna emot artikelförslag, insändare, frågor, bilder mm.

Redaktör, formgivning och redigering: Per Erik Kaj, per-erik@kaj.se.

Dan Andersson Museum

Engelbrektsgatan 6
771 30 Ludvika
072-2210016,
danmuseet@gmail.com
danasallskapet.se
facebook.com/danasallskap

Årets pristagare



Björn Ulvaeus fick årets Dan Andersson-pris. Motiveringen löd: Visgruppen Hootenanny Singers fick stort genomslag med inspelningar av Dan Anderssons dikter under 60- och 70-talet. Detta bidrog till att Dan Anderssons lyrik ytterligare nådde ut till svenska folket, inte minst genom Omkring tiggarn från Luossas hela 52 veckor på Svensktoppen.

Björn Ulvaeus musikaliska diktning präglas av människans sökande efter mening när tvivel och övertygelse möts i livets stora frågor. Björn är en av våra stora sånglyriker och otaliga är de hjärnor hans ord svävar omkring i.

Han kunde inte komma till prisutdelningen vid Luossafesten i Skattlösberg men sände en videohälsning:

"Dan Andersson har betytt mycket för mig. Jag började läsa hans dikter

redan 13-14 år gammal. Sedan läste jag också romanen David Ramms arv och tyckte det var coolt med religiösa grubblerier. Sådana måste jag också ha!

Det fanns en gammal kyrka i Väster-vik som stod öppen. Jag gick in en kväll och satt där på en bänk och stirrade på Jesusfiguren vid altaret och väntade på en uppenbarelse. Den kom aldrig.

Men, jag spelade in Omkring Tiggaren med Hootenanny Singers och den blev en av våra mest framgångsrika skivor. Så tack Dan Andersson och tack Dan Andersson-sällskapet för det fina priset."

Gunde Johansson-priset

Gunde Johansson-priset 2022 tilldelades **Thomas Andersson**. Vid prisutdelningen på Sällskapets afton på Brunnsvik bjöd Thomas på den

fantastiska berättelsen om lappspelmannen Johannes Rehnströms död. Det var stor berättarkonst som trollband publiken.

Så här motiverar Dan Andersson-sällskapet valet av pristagare: Thomas Andersson är en fiolspelman från Umeå som sammanvävt uppdraget som getts åt spelmannen och dramatikern - att låta musiken berätta mer än vad som kan sägas med ord.

Han är känd för berättarföreställningarna *Om lappspelmannens sorgeliga död*, *Flickorna från Fagertjörn*, *Finnforsrövarna*, *1809 i kärlek och krig*, *Vittras polska*, *I en sal på lasarettet* och snart *När vår herre skapade Bygdsiljum* och allt det andra.

Dan Andersson-veckan 2023 genomförs den 29 juli – 5 augusti

Dan Andersson-veckan 2022

Mer än 30 program på olika platser runt om i Ludvika kommun gör Dan Andersson-veckan till en stor festival med flera tusen besökare. På färdvägarna bjuder på en kavalkad i text och bild.



Årets Paljakkapristagare **Tintin Hansson Karlsson** gratuleras av Birgitta Ahrås.

De lyckliga dragspelsvirtuoserna **Peter Resare** och **Jonas Hansson** spelade och berättade historier på Parlingdagen i Fredriksberg.



Linda Styf var en av Luossaguiderna som spelade och sjöng vid invigningen av Dan Andersson-veckan på Ludvika Gammelgård.



Vid kulturfrukosten i Sunnansjö spelade **Sofia Sandén** och **Ian Carr**.



Maria Norgren med Dan Anderssons sista bostad, Gamla Stugan i Gonäsleden.



Maria och Mats Himmelstrand bildar musikteatergruppen Pajso vars "Jag hörde en sång på en stjärna en gång" drog fulla hus under veckan.





Vandringsmän – Billey Shamrock, Gunnar Ekman och Puch Magnus Olsson hade en svettig spelning på Vårdshuset Kaggen

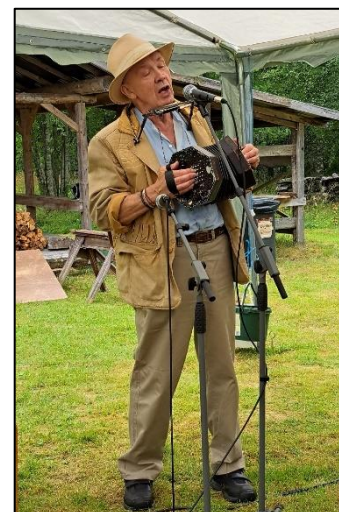
Det kallas vidskepelse var rubriken på en magisk afton kring magi och folktro i Dan Anderssonland. **Jimmy Tingstedt** och **Jimmy Ginsby** skapade den rätta stämningen tillsammans med **Sandra Christiansen**.

Ugglan har en viktig roll i Dan Anderssons diktning och deltog i programmet vid finngammelgården i Skattlösberg.

Kolbullar tillagade över öppen eld är ett obligatoriskt inslag på flera arrangemang i finnmarken.

Den mångsidiga artisten **Pär Sörman** underhöll på födelsedagen när **Dan Andersson-sällskapet** firade **60 år** den 5 augusti.

Några veckor före Dan Andersson-veckan kom det en mejl från Finland. En sångkör med pensionerade män undrade om de kunde sjunga någonsans när de nu skulle förverkliga en dröm och komma till Dan Andersson-veckan. Gruppen **Rafaelin enkelt**, Rafaels änglar, har gjort ett program om Dan Andersson som de turnerat med i Finland. Nu blev det med kort varsel en liten konsert på Dan Andersson-museet med tre-fyra sånger översatta till finska.



Text och bilder: Georg Hahne och Per Erik Kaj. Bilderna på sidan 6 Johannes Graaf

Vägröksdans i Abborberg

Vid den gamla lanthandeln i Abborberg var det vägröksdans med sång och musik. Emma Norberg och Pär Eriksson underhöll och självklart spelades det dragspel.



Vandring från Rikkenstorp till Bräntjärn

Nils Holmdahl ledde flera program under veckan. En vandring från hans finngård Rikkenstorp till Bräntjärnstorpet, där Dan Anderssons mormor utkämpade sin berömda strid mot bolaget för att få bo kvar. Hon flyttade stugan så att den stod precis på gränsen mellan Dalarna och Västmanland vilket gjorde att ingen kunde avgöra frågan – och hon bodde kvar.

Vid Bräntjärnstorpet höll Nils Holmdahl en föreläsning i ett program där Sara Parkman också medverkade. Göran Greider skulle ha medverkat, men åkte vilse!

Slutligen höll Nils Holmdahl ett program på Rikkenstorp där Ulrika Knutsson föreläste om vilken konkurrens som fanns för Dan som författare. Bland annat undrade hon varifrån Dan fått sin unika kvinnosyn. På gården har Nils ett omfattande Dan Andersson-arkiv. Hösten 2021 gav han ut den stora biografin Dan Andersson - myt och sanning.



Drömmen om Amerika - en mardröm?

-Esquäjr, (herreman eller jordägare, reds anmärkning) förstår du, ju nå. Have a drink, nå krångel, hälsa till Grangärde, old boy! Skål! Tror du jag längtar till sill och potatis och stora snödrivor, här som är sån ljuvli sommar jämt.

Dalkarlen Jakob Yokup Strömberg, hemlös, fattig och trasig i själen, har förlorat sin jord och tar till flaskan. Men han har stoltheten i behåll.

-I-hingen profet, svarade Yokup, no sir, en esquäjr, gosse!

I sina amerikanska berättelser skildrar Dan Andersson dalkarlar och andra emigranter som förlorar sin jord och sina Homestead, kontrakt på att man äger marken som delats ut gratis och som med tiden kan säljas. Skojare säljer förfalskade Homesteadcertifikat, men även spel och dobbel slukar snabbt de slitsamt ihopspårade tillgångarna. Många nybyggare gör sig olyckliga på poker och enarmade banditer. Den amerikanska drömmen blir till en mardröm.

Året är 1902. Fjortonårige Dan Andersson är i "svenskstaten Minnesota" Han kommer från ett gudfruktigt hem utanför Ludvika, men här i Amerika får han snart kontakt med dryckenskap och spel och våldsam vildmarksliv. Det måste vara chockartade upplevelser för den unge Grangärdebon.

Anledningen till Amerikaresan är fadern Adolf Anderssons tankar om emigration. Två av hans syskon har redan etablerat sig "over there".

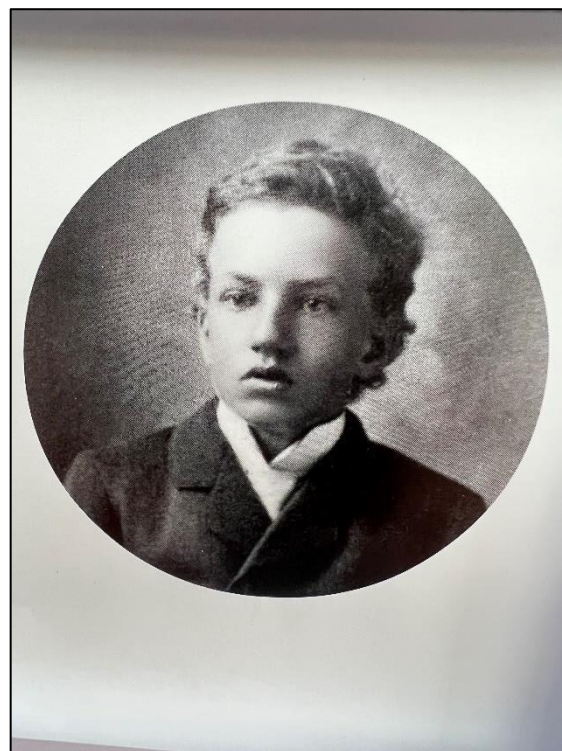
På sin fjortonårsdag, söndagen den 6 april 1902, anträder Dan den långa resan. Fadern lånar häst och vagn och kör Dan till järnvägsstationen i Grängesberg.

Via båt från Göteborg till Grimsby på engelska ostkusten går färden vidare med tåg till Liverpool. Den 18 april kommer Dan slutligen till New York med Expressångaren Campania. Nu återstår bara en sträcka på 200 mil till Forest Lake i Minneapolis där faster Sara bor.

Efter några månader går resan till farbrodern Simon Andersson. Dan stannar hos honom till början av december.

Dans goda kunskaper i engelska underlättar amerikaresan. Redan under överfärden får han fungera som tolk åt andra passagerare. Och emigrantsläktingarna blir imponerade över hans språkkänsla och tycker dessutom att han är mycket vaken och mogen för sin ålder. "He was the smartest Andersson in the world"-lyder ett av omdömena.

Men breven hem, som beskriver magra jordar och bitvis sämre förhållanden än i Sverige, har avskräckt Adolf Andersson som skrinlägger sina emigrantplaner. Han skickar pengar till hemresan och den 15 december är Dan tillbaka i Göteborg. Dagen därpå dyker han upp i hembyn Skattlösberg i trasiga skor och med skavsår.



Dan Andersson 14 år. Fotot taget i Minneapolis 1902. FOTO: Charlie Andersson, LA.

Temat i flera av novellerna handlar om dalfolk som ödelägger sina liv på spel. Särskilt tycks nymodigheten med enarmade banditer fascinerat Dan Andersson och spelmaskinen får spela "huvudrollen" i flera berättelser.

I novellen "En storbonde i USA" gör Charles Ek från Dans hemby i Dalarna upp med sitt liv vid en spelautomat sedan han förlorat hela sin farm med djur och allt på ett falskt markkontrakt.

"Han satt och spelade helvetesmaskin. Om någon önskar veta vad det är, så kan jag lätt beskriva det. Maskinen brukar finnas på alla mindre krogar i den trakten. Det är en blecklåda, fastsatt på ett stativ, och med något sorts urverk inuti. Ovanpå finnes en springa genom vilken den spelande nedlägger en tiocent, varpå han drar i en vev.

Någon musik höres dock ej, endast ett fruktansvärt rassel inuti lådan, och om lyckan är god ramlar tre tiocentstycken ut genom en springa nedtill. Men oftast får man plocka i maskinen fem tiocentstycken, innan ett enda ramlar ut. Man skall, innan man drar kring veven, ställa en visare



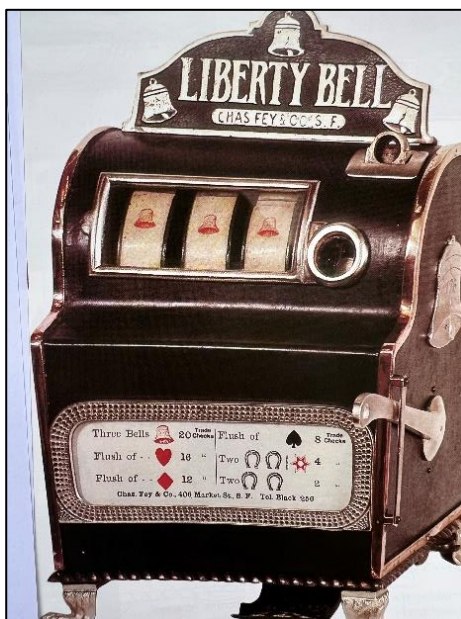
Ett hårt liv väntade nybyggarna i Minnesota. Den första stugan var ofta primitiv. FOTO: Utvandrarernas hus, Växjö.

på den siffra man tror har mest lycka med sig. Det är således ett sorts lotteri."

I novellen Yokup tar Jakob Strömberg lagen i egna händer och ger sig på den mekaniska skurken:

"Look out! Ain, svain, drain – Yokups tiocent trillade ner i spelverket. Han höjde sin jättelika arm och drog kring veven med en styrka som det varit ett tröskverk. Ett fruktansvärt skrammel hördes inifrån urverket. Det var som om all världens silver-dollar hållit på att dansa onestep därinne och så kom en tvådollar uthoppande. Yokup höll upp den ovanför huvudet, stoppade den i västfickan och beställde öl för hela gänget. Men gamle Tranberg borta vid bardisken hojtade och skrek. Det var fel med maskinen, den fick inte användas mer o.s.v."

Enarmade banditer är 1902 en nyhet inte bara för Dan Andersson, utan för större delen av övriga världen utanför Amerika. Dan måste vara bland de första som rapporterar om fenomenet till hemlandet. Åtminstone bland svenska författare.



Dan Andersson mötte nog den här bilden under sin amerikavistelse. Charles Feys LIBERTY BELL från 1899 skulle komma att revolutionera marknaden med enarmade banditer.

Under 1890-talet lanserar en man vid namn Charles Fey i San Francisco en mekanisk maskin som gör automatiska utbetalningar möjliga. Apparaten har hjul med symboler. När man

drar i en spak och hjulen stannar med samma symboler betalas vinsten ut. Den enarmade banditen är född!

Namnet *one-armed-bandit* talar om att detta är förlorarnas redskap. Banditerna kan antingen vara ärliga eller riggade, men är konstruerade så att de alltid i snitt skall ge vinst till ägarna.

Spelmaskiner i form av enarmade banditer kommer till Sverige först omkring 1940 och blir raskt populära. Banditerna installeras i restauranger och till och med i folkparker.

Spelet med enarmade banditer förbjöds under 50- och 60-talen och det finns ett förbud i riksdagen från 1979 med hänvisning till de sociala och ekonomiska problem som följer i spåren.

Numera är det fritt fram för *slot machines* på krogar och serveringsställen och online-kasinon även om staten har monopol på den nationella spelverksamheten.

Georg Hahne

TILL MINNE AV THORSTEIN BERGMAN

*"Alla tillsammans –
tillsammans för människans rätt.
Vad vi gör är vad vi ska och bör
och ingen kan stå utanför.
Alla tillsammans –
det finns inget annat sätt.
Framtiden kan verka hopplös, men
det är människan som skapar den."*

Ur Alla tillsammans av
Thorstein Bergman

Jag läste någonstans att skogen, att träden kommunicerar med varandra. Att de på mils avstånd har förmågan att avläsa, att känna till varandra. Som i ett nätverk. Jag vill minnas att jag också läste att träd som riskerar att torka ut, kan få hjälp genom att vattnet omfördelas i rotsystemen, så att det hotade trädet får det vatten det behöver. Kanske har jag bara hittat på det hela, eller så har jag romantiserat och bättrat på den text jag läste. När jag, där jag nu sitter på

en ö i Göteborgs södra skärgård, tänker på Thorstein Bergman, så dök den där texten om skogen upp i huvudet igen. Han var en stor vissångare, en bard. Hans betydelse för oss som delar skrå med honom var stor, mycket stor. Större än han själv begrep.

Vi människor kan lära av skogen. Vi har också ett inbördes nätverk, som kan känna av och hjälpa den som drabbas av torka och inte får vatten. Så länge vi inte bara tänker på oss själva. Vilket vi ju tyvärr gör i alltför hög grad. Thorstein var en rese, en hög och stolt "hundraårsgran", för att låna ett ord av Dan Andersson. Jag ser honom som en stor och generös omfördelare av det livsviktiga vattnet, av inspiration och en stor och bidragande faktor till att visan ännu lever, växer och frodas. Jag är själv en av de som kunnat växa och utvecklas tack vare Thorsteins gene-

rositet. Nu är han borta men hans livsverk ljuder klart. Ett stort träd har fallit i sångernas, i visornas vidsträckt skog. Som alla stora, fallna träd, likt allt som dör, så ska det inlemmas i det eviga kretsloppet. Och ge liv åt det nya som ska växa och gro. Så länge vi sjunger är vi människor. När sångerna tystnar, börjar det bli fara å färde.

Jimmy Ginsby
Styrsö den 19/7 2022



Bilden från wiwatt.se

LIVET ÄR EVIGT

Gunnar Karlssons livskamrat sedan mer än 20 år, Ingrid Andersson, har bakat sockerkaka när vi slår oss ner vid köksbordet i Sunnansjö. Gunnar fyller 100 år i oktober och kan se tillbaka på många års verksamhet i skogen och som guide i finnmarken och vid Luossastugan.

Redan som 13-14-åring fick Gunnar vara med och jobba i skogen tillsammans med sin far. Så småningom blev det flera skogliga utbildningar, bland annat Statens Skogsskola i Skinnskatteberg. Gunnar anställdes som länsskogvaktare/skogsvårds-konsulent och ansvarade för skogsvården i fem socknar, med närmare 500 skogsbönder och 12 bolag.

Bönderna var inte alltid så glada när Gunnar kom med länsstyrelsens skogsvårdsplan. En extra ilsken skogsägare kom utfarande med bössan i högsta hugg och tyckte att Gunnar "gick kommunismens ärenden". Men Gunnar stod lugnt kvar och så småningom lugnade sig bonden och tog emot planen. Kanske är dagens säkerhetsinstruktioner för länsstyrelsens anställda annorlunda, men att det är mycket diskussion och motsättningar i skogsbruket är uppenbarligen inget som bara gäller 2000-talet.

Utöver arbetet med skogen har Gunnar alltid haft ett starkt intresse för naturen och stor kunskap om växter och artrikedom. Han har läst och lärt. För några år sedan försvann plötsligt synen på bägge ögonen, så nu är det Ingrid som får stå för läsandet. Men han är pigg och alert och är fortfarande en livfull berättare.

En av dem som ofta besökte hemmet i Torrberg var Anton Hedlund, känd berättarlegend från Skattlösberg. Gunnar fick hjälpa Anton med olika sysslor och tog så småningom över alltmer. Det blev många guidningar vid Luossa och guidade vandringar. Gunnars vandringar under Dan Andersson-veckan drog mycket folk.

Gunde, Bygdegillet och pistolen

Som ordförande i Skattlösbergs Bygdegille samarbetade Gunnar i många år med Gunde Johansson, som var ordförande i Dan Andersson-sällskapet. Det hände mer än en gång att Gunde och Gunnar träffades i förväg och förberedde årsmöten och stämmor. De kunde spela upp regelrätta föreställningar för att få mötena ditt de ville – och det fick dom!

Bygdegillet hade Dan Anderssons pistol. Visserligen pluggad och alltså obrukbar, men ändå en given höjdpunkt vid guidningarna. Gunnar förvarade pistolen i hemmet i Torsberg och den försvann vid ett inbrott.

Nykter från 19 till 91 års ålder

Efter ett alltför vidlyftigt och misslyckat försök med brännvin i tonåren blev Gunnar nykterist vilket han fortsatte med ända tills den kände överläkaren Viking Björk, med sommarboende i Sunnansjö, rekommenderade honom cognac för att utvidga blodkärnen sedan Gunnar fått problem med hjärtat. Vid 91 års ålder började Gunnar alltså dricka! Sedan dess är det en centimeter prima cognac i ett dricksglas varje morgon som gäller!

Livet är evigt

Ingrid och Gunnar visar mig ett brev Gunnar skrivit som sammanfattar hans livssyn:

Det är de sista dagarna i oktober. Dimmorna och fukten omsluter mej i en kupol. Det är närhet, ur vilken jag fötts att beskåda stjärnor och vintergator, rymdens oändlighet. Det finns ingen början och inget slut. Samma sak med tid. Allt är oändligt och i denna rymd finns jag just nu. Vilket under sett ur evighetens perspektiv.

Granveden sprakar i kaminen. Den ger mig ro, den ger mig värme. Det är ved av en gran, som jag följt sedan oktober 1936 (Det var den vintern jag, 14 år, var med min far och högg



I oktober fyller berättaren, guiden, filosofen och skogsmänniskan Gunnar Karlsson 100 år.

massaved.) Som med livet är jasammanflätad med detta träd och alla. Denna gran har växt liksom jag med årsringar, torkat och dött för att ge nytt liv. Askans atomer är inte döda. De för livet vidare. Naturnära är också vår bygds skald, Dan Andersson. Jag har mycket gemensamt med honom. Jag instämmer i hans ord, som han skrev i ett av sina sista levnadsår. De lyder:

"Jag behöver ej någon himmel, annat än om det efter döden tillåtes mig att vara fri från alla dessa passioner och att få vara här i min gamla ödemark och utan att hungra eller frysa få se årstidernas festliga marsch genom hedmarker, över gröna ängar, näckrosfyllda sjöar och gula kärr. Det är mitt paradiset – dit vill jag komma efter döden."

Vi dör och återgår till naturen. Men våra atomer dör inte. De lever och för livet vidare till människor, djur och växter.

Allt hänger samman i en och samma massa. Vårda livet och du vårdar dig själv. Skulle vi olyckas med att förstöra atomerna, då är döden ett faktum. Livet har som världsrymd ingen början och inget slut. Livet är evigt.

Berättat för Per Erik Kaj

Vem är den nye ordföranden i Dan Andersson-sällskapet?

Georg Hahne svarar:

"Jag är född och uppväxt i Ludvika. Började skriva filmrecensioner och mindre notiser i Bergslagsposten i femtonårsåldern när jag gick i läroverket. Precis som Dan Andersson som också började leverera bygdeberättelser till Bergslagsposten när han var femton.

Jag fick med tiden fast jobb på Bergslagsposten och sedan dess har journalistiken dominerat mitt liv. Jag har sysslat med det mesta kring journalistik och information; från lokalredaktör till allmänreporter till kulturjournalist och chefredaktör – runt om i landet.

Jag började tidigt intressera mig för Dan Andersson. Under sextioalet lärde jag känna Otto och Greta Blixt. Vid många berättarkvällar i deras gästfria hem i Vännebo fick jag givetvis blodad tand för Dan Andersson. Otto var en levande uppslags- och historiebok. Och jag en fascinerad lyssnare.

När hundraårsminnet av Dans död uppmärksammades 2020 upplevde jag att nya starka vindar började blåsa över författaren och Dan Andersson-sällskapet.

En ny sorts stolthet infann sig när minnesplaketten sattes upp vid Bryggargatan 5 i Stockholm. En rad nya projekt har sjösatts; bland andra ett nytt museum och kommunen satsar på minnesstenar med Dan Andersson-texter i gatan. Nya samarbeten har inletts.



Och idag blåser ännu starkare vindar över Dan Anderssonland - ett varumärke som ligger till grund för en ny kulturell vandringsled, till en början digital, så småningom fysisk. Det är meningen att den skall sätta Ludvika och Västerbergslagen, ja varför inte hela den södra regiondelen på den litterära kartan!

Som en fortsättning på den stora litterära vandrigen arrangerar Dan Andersson-sällskapet och DELS, som står för De litterära sällskapen i Sverige, tillsammans med Brunnsviks folkhögskola och Ludvika bibliotek ett regionalt litterärt seminarium i Ludvika i slutet av oktober. Då bjuder

vi in tretton litterära sällskap i Mellansverige för att utbyta erfarenheter och diskutera samarbeten.

En mängd andra betydande författare kan ju kopplas till den här delen av Dalarna: Karl-Erik Forsslund, Werner Aspenström, Olle Svensson, Nils Parling, Eva Norberg och generösa som vi är kan vi även sträcka oss till Gagnef och Ottilia Adelborg och till Johan Olov Wallin och Erik Axel Karlfeldt eller Kerstin Hed, Martin Koch,

Nils Bolander och Paul Lundh i Hedemora-Parnassen.

I min intressesfär ingår även Bellman och efterforskningarna visar att Bellmans förfäder bodde i Ludvika och att han troligen besökte trakten – en enda gång!

Historiens litterära vingslag slår helt klart över bygden"

Öppet på museet

Tack vare ett samarbete med Ludvika kommun har Dan Andersson-museet kunnat hållas öppet dagligen i nio veckor under sommaren. Sex studerande har haft sommarjobb under tre perioder.

Under hösten kommer museet att hållas öppet av ideella krafter tre gånger i veckan. Man kan också ringa eller mejla för att boka en visning på andra tider, 072-2210016, danmuseet@gmail.com.

Vi vill gärna bli fler som hjälper till att hålla museet öppet. Ring eller mejla om du finns i trakten och är intresserad.

Öppettider i höst

Tisdag och torsdag 12-15, lördag 11-14

Fri entré under 2022



På bilden Viggo och Adam som svarade för verksamheten bland annat under Dan Andersson-veckan.



Vårkänning

"Jag vet alla vägar för vattnet, där de nyfödda bäckarna mumla, under mossornas multnande skogar, under böljande lövverk, som myllra av kvickbent och svartbrunt och maskvitt, som väntar på växande vingar till soldans i berglandets vår..."

Trots ihållande droppar från himlen kände vi nog alla lite av Dan Anderssons vårrus när Dan Andersson-sällskapetets medlemmar samlades till Vårträff på klassiska Brunnsvik.

Ellinor Brolin invigde träffen med en finstämd konsert i Ludvika kyrka.

Luossaguiden och skådespelaren Jimmy Tingstedt hade premiär för en stark musikedramatisk föreställning baserad på Dan Anderssons brevskrivande.

Puch Magnus Olsson underhöll i det nyöppnade Dan Anderssonmuséet och gjorde tillsammans med Georg Hahne en föreställning sista dagen på temat "Det hände sällsamma ting när Dan Andersson reste till Amerika som 14-åring".

Skådespelaren Maria Norgren visade upp både den nya teatern och den gamla stugan i Gonäsheden där Dan bodde sin sista tid i livet och där hon ger dramatiserade berättelser om den "gamla stugan".

Under kvällarna med "Öppen scen" bjöd medlemmarna på poesiuppläsningar och visframträdanden. Kerstin Malmevik ackompanjerades av Tommy Karlsson.

Värdar för "Öppen scen" var Puch Magnus Olsson och Georg Hahne, som också tog bilderna.

Vårträffen avslutades med samtal om fortsatt utveckling av Dan Andersson-sällskapet. En rad idéer kom fram som styrelsen fick i uppdrag att arbeta vidare med.

Invigning av minnesstenar

På Dan Anderssons minnesdag den 16 september invigs ett antal nya gatstenar i centrala Ludvika. De placeras ut längs gågatan mellan Dan Andersson-museet och Dan Andersson-statyn vid Stadshuset. Stenarna har kommit till efter en motion till kommunfullmäktige av Hans Gleimar.

Vid invigningen guidar Jimmy Ginsby längs sträckan och presenterar de olika stenarna som var och en är graverade med citat ur Dan Anderssons diktning.

Invigningen startar klockan 15.00 med kaffe och invigningsprogram i museet.

Fredag den 16 september
Klockan 15.00
Dan Andersson-museet,
Engelbrektsgatan 6

Statyn vid stadshuset är gjord av Olof Hjort



Tre nya i sällskapets styrelse

Vid årsmötet i Tattarfallet den 5 augusti valdes tre nya ledamöter in i sällskapets styrelse.

Tina Sjöberg. En poesiälskande kulturarbetare och folkbildare som jobbar på folkhögskola. Jobbat på bibliotek i många år och även i vården.

Uppväxt med poesi och annan litteratur, då min far var författare och musiker. Älskar att läsa och skriva och är alltid haft Dan Andersson som min stora favorit.

I styrelsen är min tanke att jag ska engagera mig mycket i museet i Ludvika, eftersom jag både bor och arbetar i Ludvika.

Anja Nilsson. 62-åring med två döttrar och tre barnbarn som bor i Marnäs, Ludvika.

Intressen är healing, massage, gå på olika mässor, loppisar, resor, sjunga och spela gitarr, måla tavlor och skriva dikter. Har påbörjat en bok och är en hejare i köket.

Läser mycket och lyssnar på musik. Mitt motto: Livet går inte i repris!



Jörgen Hammarin. Senior rektor på Brunnsviks folkhögskola med många års erfarenhet som lärare och folkrörelseaktiv. Har startat och leder Brunnsviks folkbildningslinje.

Bli medlem i Dan Andersson-sällskapet

Dan Andersson-sällskapet är våra medlemmar, utan medlemmar inget sällskap. Till alla Dan Andersson-vänner, hjälp oss att bli fler, prata med vänner och bekanta om sällskapet. Locka människor att läsa och lyssna på Dan Andersson, så kommer sällskapet att kunna verka för och sprida Dan Andersson dikter in i framtiden.

Tack för att du själv betalar din avgift. Som medlem hjälper du oss att hålla museet och butiken på Engelbrektsgatan 8 i Ludvika öppna och att arrangera konserter och dela ut Dan Andersson-priset. Du bidrar till en innehållsrik Dan Andersson-vecka. Vi har en träff varje vår där vi ses och umgås och sjunger och spelar och läser eller bara lyssnar. Du får också medlemsbladet "På Färdvägarna" fyra gånger per år. Och du är välkommen till Dan Andersson-veckan där du får rabatt på inträdet till sällskapets arrangemang under veckan.

Medlemsavgiften är 300 kr, för ytterligare familjemedlem 100 kr. Är du under 25 år är medlemsavgiften 150 kr per år.

Medlemsskapsåret sträcker sig från 1 juni till sista maj nästkommande år. Glöm inte att skriva namn och adress när du betalar. Betala till **Bankgiro 5492-7934**, eller **Swish 123 009 9507**.

Nästa nummer av På färdvägarna kommer i december. Där finns plats för dig som medlem att skriva eller föreslå frågor att ta upp. Hör av dig till danmuseet@gmail.com.

AVSÄNDARE

Dan Andersson Sällskapet

Engelbrektsgatan 6

S-771 30 LUDVIKA

ISSN 1652-1986

